

Als het aan de kat lag...

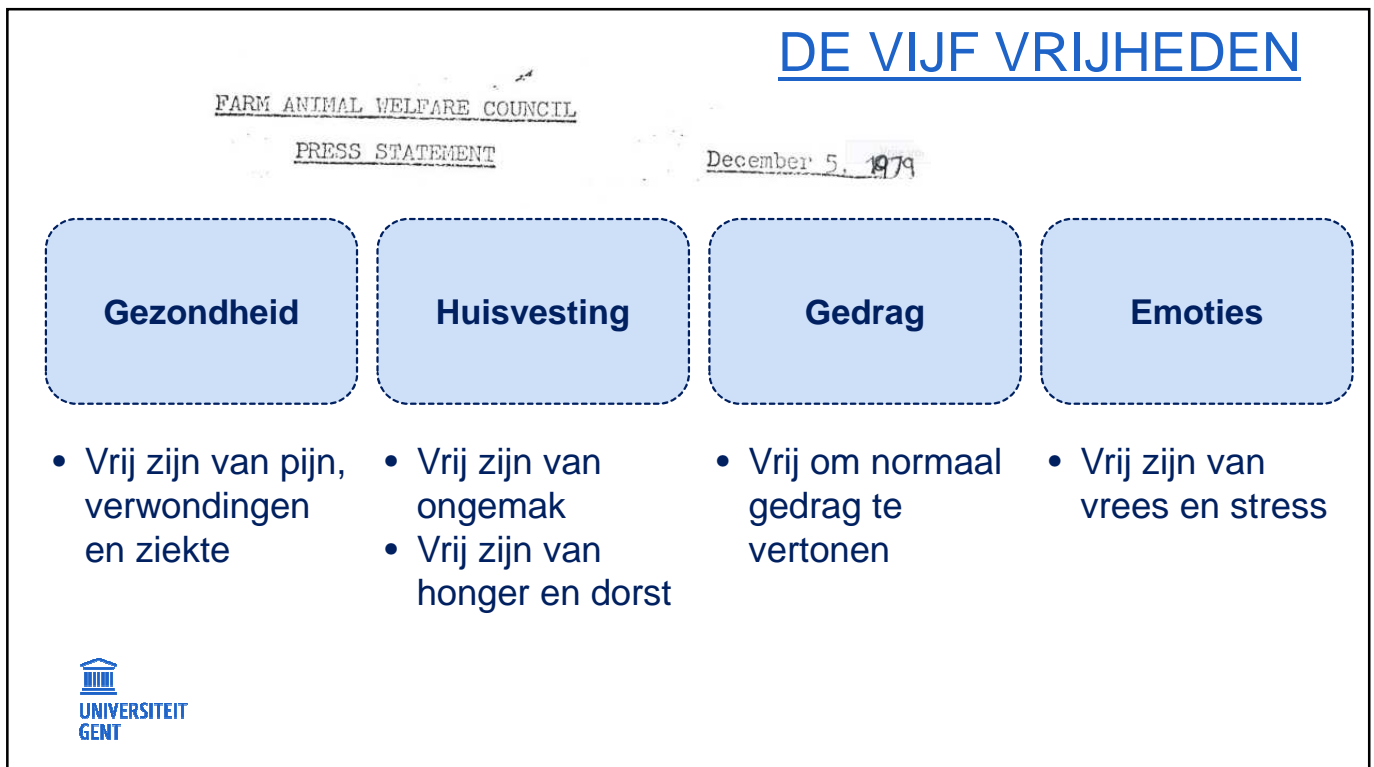
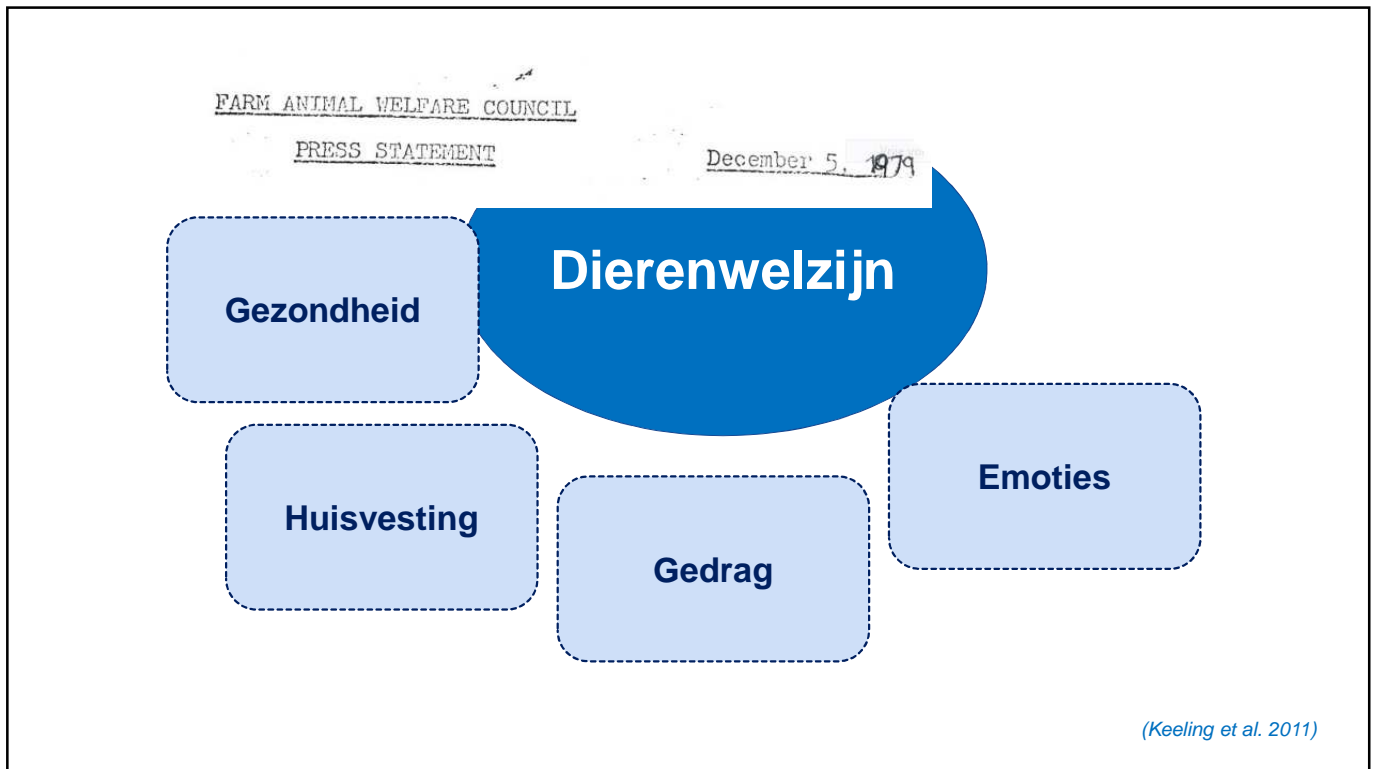
Weetjes over het welzijn van huiskatten

Prof. dr. Christel Moons | Studiedag Dierenwelzijn 4/10/2016

**UNIVERSITEIT
GENT**

Dierenwelzijn begrijpen

- Dierenwelzijn:
 - Toestand van het dier zoals deze wordt ervaren door het dier
- Dus:
 - Vermijden van (langdurig) negatieve ervaringen
 - Bevorderen van positieve ervaringen
- Voorwaarde bij katten:
 - Correcte interpretatie van gedrag/emotie door de eigenaar!

(Keeling et al. 2011)

Waar begint goed welzijn?

BIJ DE JUISTE BASIS...

- Genetische achtergrond
- Aandacht voor de ontwikkeling van het dier
 - Om te kunnen functioneren in een maatschappij van mensen en dieren
 - Zonder bang of angstig te zijn
 - Zonder overlast te bezorgen (bvb. agressie)
 - Via socialisatieproces (2 – 7 weken en tot 16 weken)

(Bradshaw et al. 2012, Turner & Bateson 2014)

MEERDERE KATTEN IN HUIS?

- Cfr. voordracht Els Peeters: kat is niet-obligate sociale soort
- Mogelijkheid tot sociale groepen:
 - Wie vormt het makkelijkst een sociale groep?
 - verwante vrouwtjes + evt. onverwante kater
 - verwante katers
 - onverwante katers indien samen opgegroeid & gecastreerd

Voorwaarden:

Katten van dezelfde leeftijd!

Langzaam introduceren

Heath 2014, Met dank aan Els Peeters

MEERDERE KATTEN IN HUIS?

- Hoe sociale groepen herkennen?

MEERDERE KATTEN IN HUIS?

- Hoe sociale groepen nog herkennen:
 - Begroeting met staart omhoog
 - Allorubbing
 - Allogrooming
 - Samen eten
 - Samen spelen

Ellis 2009

MEERDERE KATTEN IN HUIS?

- Katten van verschillende sociale groepen:
 - Kunnen harmonieus samenleven indien elkaar vermijden mogelijk is
 - “Time sharing” van locaties
 - Geuren!
 - Gebruiken kattenmateriaal niet op hetzelfde moment

Barry & Crowell-Davis 1999; Carlstead et al. 1993

**UNIVERSITEIT
GENT**

Als het aan de kat lag?

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstopplaatsen
 - Katten rusten op plaatsen waar ze zich veilig voelen
 - Afgezonderd van andere katten (tenzij sociale groep)
 - Ongestoord
 - Vaak in de hoogte (vooral timide katten)
 - Deels omsloten
 - Zich kunnen verstoppen geeft gevoel van controle over minder aangename zaken in de omgeving (bv. bezoek, lawaai...)

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstoppplaatsen
- Klimgelegenheid en observatieposten
 - Katten observeren omgeving: “zien zonder gezien te worden”
 - Beschut, maar niet gevangen (in-/uitgang nodig)
 - In de hoogte
 - Vooral qua contact met andere katten
 - Ook bij contact met omgeving buiten (via raam)

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstoppplaatsen
- Klimgelegenheid en observatieposten
- Krabgelegenheid
 - Strecken (vaak na het rusten)
 - Nagelonderhoud
 - Communicatie

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstoppplaatsen
- Klimgelegenheid en observatieposten
- Krabgelegenheid
- Kattenbakken (en/of tuin)
 - Huiskatten urineren 2 à 4 keer per dag en ontlasten zich 1 à 2 keer per dag
 - Onderhoud kattenbakken!
 - Rustige locaties

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE...

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstoppplaatsen
- Klimgelegenheid en observatieposten
- Krabgelegenheid
- Kattenbakken (en/of tuin)
- “Prooien” = speelgoed

ALS HET AAN DE KAT LAG, KOCHT ZE DUS:

- Geschikte voeder- en drinkbakjes
- Comfortabele lig- en verstopplaatsen
- Klimgelegenheid en observatieposten
- Krabgelegenheid
- Kattenbak (en/of tuin)
- “Prooien” = speelgoed

... en plaatste ze alles verspreid in de omgeving (groter kerngebied)

ALS HET ÉCHT AAN DE KAT LAG...

- ...kocht ze minstens twee van elk
 - Keuze geeft een gevoel van controle over de omgeving
- ...was er in geval van meerdere katten extra materiaal in huis:
 - Aantal katten + 1
 - Materiaal voldoende verspreid
 - Snelle en onbelemmerde toegang tot alle kattenmateriaal

**UNIVERSITEIT
GENT**

Binnenkat of buitenkat?

100 % BINNENHUISKAT OF OOK BUITENKAT?

Voordelen indoorkat

- Geen risico op aanrijding
- Geen risico op ergens vast geraken
- Geen risico op gevechten met vreemde katten
- Minder risico op ziekten (bv. FIV)

Nadelen indoorkat

- Tegemoetkomen aan hoog-gemotiveerde gedragingen is moeilijker
- Meer risico op verveling en ontwikkelen gedragsproblemen
- Bepaalde medische aandoeningen zijn geassocieerd met 100 % indoor leven
- Meer risico op ongeluk in huis

(Amat et al. 2009, Buffington 2002, Baker et al. 2005, Natoli et al. 2005, Rochlitz 2005, Jongman 2007)

UNIVERSITEIT
GENT

Samengevat...

SAMENVATTING

- Dierenwelzijn betreft hoe het dier de eigen toestand **ervaart**
- **Lichaamstaal** van de kat lezen en respecteren
 - Eigenaar is diegene die kan helpen bij problemen
- Katten hebben **basisuitrusting** en een **gevoel van controle** over hun omgeving nodig
 - Voldoende kattenmateriaal aankopen en verspreiden
 - N+1 bij meerdere katten in huis

Christel Moons

Docent Toegepast Diergedrag en Dierenwelzijn

VAKGROEP VOEDING, GENETICA
EN ETHOLOGIE

E Christel.Moons@ugent.be

T +32 9 264 78 09

 Ghent University
 @ugent
 Ghent University

www.ethology.ugent.be

REFERENTIES

- Amat M, de la Torre JLR, Fatjo J, Mariotti VM, Van Wijk S and X Manteca. 2009. Potential risk factors associated with feline behaviour problems. *Applied Animal Behaviour Science*, 121, 134-139.
- Baker PJ, Bentley AJ, Ansell RJ and S Harris. Impact of predation by domestic cats *Felis catus* in an urban area. *Mammal Rev.* 35:302-312.
- Barry K and S Crowell-Davis. 1999. Gender differences in the social behavior of the neutered indoor-only domestic cat. *Applied Animal Behaviour Science*, 64:193-211.
- Bradshaw JWS, Casey RA and SL Brown. 2012. *The behaviour of the domestic cat.* 2nd Edition. CABI Publishing, 251 pp.
- Buffington CAT. 2002. External and internal influences on disease risk in cats. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 220, 994-1002.
- Carlstead, K., Brown, J.L., Strawn, W. 1993. Behavioural and physiological correlates of stress in laboratory cats. *Applied Animal Behaviour Science*, 38:143-158.
- Ellis, S.E. 2009. Environmental enrichment: Practical strategies for improving feline welfare. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 11:901-912.

REFERENTIES

- Ellis SLH, Rodan I, Carney HC, Heath S, Rochlitz I, Shearburn LD, Sundahl E, and JL Westropp. 2013. AAFP and ISFM Feline Environmental Needs Guidelines. *Journal of Feline Medicine and Surgery*, 15:219-230.
- Heath S. 2014. Gedragsproblematiek bij de kat. IPV Diergeneeskunde, UGent. 20/3/2014.
- Jongman E. 2007. Adaptation of domestic cats to confinement. *Journal of Veterinary Behavior*, 2:193-196.
- Keeling LJ, Rushen J and IJH Duncan. 2011. Understanding Animal Welfare. In: *Animal Welfare*, Eds. Appleby MC, Mench JA, Olsson IAS, and BO Hughes. CAB International, Oxfordshire, UK.
- Natoli,E., Say,L., Cafazzo,S., Bonanni,R., Schmid,M. & Pontier,D. 2005. Bold attitude makes male urban feral domestic cats more vulnerable to Feline Immunodeficiency Virus. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 29, 151-157.
- Rochlitz,I. 2005. A review of the housing requirements of domestic cats (*Felis silvestris catus*) kept in the home. *Applied Animal Behaviour Science*, 93, 97-109.
- Turner DC and P Bateson (Eds). 2014. *The Domestic Cat*. 3rd Edition, Cambridge University Press, 279 pp.